

VIJESTI

INTERNATIONAL SYMPOSIUM »THE STORY OF AKIR THE WISE:
A NEW APPROACH TO THE MEDIEVAL SLAVIC LITERATURE«

(Sapporo: Hokkaido University, SERC, 16 March 2015 – Tokyo: The University
of Tokyo, Faculty of Letters, 18 March 2015)

Na dvama uglednim japanskim sveučilištima – u Slavensko-euroazijskom istraživačkom centru (Slavic-Eurasian Research Center; dalje: SERC) na Sveučilištu Hokkaido u Sapporu, te na Katedri za slavistiku Filološkog fakulteta Sveučilišta u Tokiju – 16. i 18. ožujka 2015. godine održan je *International symposium »The Story of Akir the Wise: a New Approach to the Medieval Slavic Literature«* – *Međunarodni simpozij »Priča o Akiru Premudrom: novi pristup srednjovjekovnoj slavenskoj književnosti«*.

SAPPORO: SVEUČILIŠTE HOKKAIDO, SERC, 16. ožujka 2015.

Svečanost otvorenja *Simpozija* započela je srdačnim pozdravnim govorom njegove pokretačice i glavne organizatorice, redovne profesorice na Katedri za slavistiku Filološkoga fakulteta Sveučilišta u Tokiju Keiko MITANI. Pozdravnom dobrodošlicom u ime

SERC-a prisutnima se potom obratio profesor emeritus Sveučilišta Hokkaido u Sapporu Tetsuo MOCHIDZUKI, istaknuvši nekoliko najvažnijih informacija o ovom istraživačkom centru. Nekolicina istraživača osnovala ga je 24. lipnja 1953. godine na Sveučilištu Hokkaido, sa svrhom promicanja otvorenosti za suradnju s domaćim i inozemnim znanstvenicima, kao i japanske znanstvenoistraživačke aktivnosti – diljem Japana i čitavoga svijeta. Danas se ističe vodećom ulogom u najuglednijim japanskim akademskim krugovima i institucijama, kao što su Japan Council of Russian and East European Studies (JCREES: Japansko vijeće za ruske i istočnoeuropske studije, osnovano 1998. g.) i Japan Consortium for Area Studies (JCAS: Japanski konzorcij za regionalne studije, osnovan 2004. g.). Sporazume o akademskoj suradnji SERC je sklopio s brojnim inozemnim institucijama, kao što su Davis Center for

Russian and Eurasian Studies, Harvard University (Davis Centar za ruske i euroazijske studije Sveučilišta Harvard u Cambridgeu, Massachusetts, SAD); Institute of East European, Russian and Central Asian Studies of the Chinese Academy of Social Sciences in Beijing (Institut za istočnoeuropska, ruska i srednjoazijska istraživanja Kineske akademije društvenih znanosti u Pekingu); The International Council for Central and East European Studies (ICCEES: Međunarodno vijeće za srednjoeuropske i istočnoeuropske studije, osnovano 1974. g., danas: svjetski savez nacionalnih udruga za slavenske i euroazijske studije); te The Russian and Eurasian Studies Center of St. Antony's College, University of Oxford (Centar za ruske i euroazijske studije, »College Sv. Antuna« Sveučilišta u Oxfordu).¹

Nakon što je Tetsuo MOCHIDZUKI otvorio simpozij, prisutne je srdačno pozdravio moderator Motoki NOMACHI i predao riječ Aleksandru BOBROVU, autoru prvoga izlaganja *The Story of Akir the Wise in the Musin-Pushkin Collection*, kojim je tematizirana *Priča o Akiru Premudrom u Musin-Puškinovu zborniku* (dalje: MP), izgubljenom u požaru Moskve 1812. g. Riječ je o jednom od pet sačuvanih staroruskih rukopisnih prijepisa *Priče o Akiru Premudrom* (dalje: PAP) koji, u cjelini ili djelomično, sadrže tekst njezine takozvane »naj-

starije recenzije«. Autorova najnovija usporedba svih pet prijepisa pokazuje: da je tekst u MP najbliži verziji iz rukopisa Ruske državne biblioteke u Moskvi *Coll. O IDR no. 189* iz 15. st.; da sadrži mnoštvo uvodnih čitanja, a ne samo uvodni dio koji je 1816. objavio N. M. Karamzin; da je njegovo oblikovanje najvjerojatnije povezano s aktivnošću Efrozina Belozerskoga, pisara manastira sv. Kirila Belozerskoga, gdje ga je 1791. pronašao Musin-Puškin. U izlaganju »*The Russian recension of the Story of the Wise Akyrios, Reconsidered*« – *Some examples from O IDR no. 189 and Savina 29* Fumiaki HATTORI ponudio je *Novo razmatranje ruske recenzije »Priče o Premudrom Akiru« na nekoliko primjera iz O IDR no. 189 i Savina 29*. Nov pristup kontroverzijama provenijencije najstarije slavenske recenzije PAP (bugarske 10./11. ili kijevskoruske 11./12. stoljeća) temelji na egzaktnoj usporedbi nekoliko odlomaka PAP iz najstarijega ruskog rukopisa *Coll. O IDR no. 189* iz 15. st. te prijepisa iz 14. st. *Savina 29* – koji bi, prema recentnim istraživanjima, mogao biti najstariji slavenski rukopis čija verzija PAP upućuje na povezanost s Bugarskom. Izlagač-diskutant Kiyoharu MIURA iznesene je teze obaju autora potom popratio sažetim, argumentiranim kritičko-znanstvenim promišljanjem.

Drugi je dio programa započeo izlaganjem Anice VLAŠIĆ-ANIĆ: *The Croatian Glagolitic Story of Akir the Wise (Slovo premudrosti Akirovč) – an Intertextual 'Literary Kaleidoscope'*

¹ Usp. <https://www.oia.hokudai.ac.jp/research-and-education/discover-our-research-institutes-and-centers/slavic-research-center/> [dostupno: 3.10.2016.].

– Hrvatskoglagoljska Priča o Akiru Premudrom (Slovo premudrosti Akirovë) – intertekstualni ‘literarni kaleidoskop’. U nizu bitnih značajki koje PAP u *Petrisovu zborniku* (CPet 96v–104r) iz 1468. godine osvještavaju kao svojevrsni intertekstualni ‘literarni kaleidoskop’, napose je istaknut dinamičan intertekstualni suodnos s citatno-paracitatnom prototekstnom građom: književnim kanonima pretkršćanske istočnjačke i zapadnoeuropske kršćanske civilizacije, kao što su *Tisuću i jedna noć* te starozavjetne knjige (*Tobija*, *Mudre izreke*, *Knjiga Mudrosti*, *Knjiga Sirahova*, *Knjiga o Sucima*). Keiko MITANI pozornost je posvetila analizi *Rewriting the Wisdom Words: The Slavic recensions of the Story of Akir the Wise – Prerada Mudrih izreka: Slavenska recenzija Priče o Akiru Premudrom s nekoliko metodoloških aspekata teorije prevođenja i tekstne lingvistike*. Istraživanjem redakcijske strategije aktivne prepisivačko-prevodilačke i pre-radbeno-tekstne transmisije u slavenskoj recenziji PAP koju bitno određuje slojevita varijabilnost, obuhvatila je tri područja tekstualnosti: teksturu, strukturu i višestoljetni vremensko-prostorni kontekst njezina nastajanja. Keiko ŌTA izvijestila je o rezultatima istraživanja zahtjevne tematike: *Aḥīqar al-Ḥakīm: The Story of Akir the Wise as a Heritage of the Middle East – Aḥīqar al-Ḥakīm: Priča o Akiru Premudrom kao nasljeđe Bliskog Istoka*. Keiko MITANI predstavila je potom vrijedan pismeni prinos simpozijским promišljanjima

Vesne BADURINE-STIPČEVIĆ: *The Croatian Translations of the Story of the Sage Ahiqar – Hrvatski prijevo-di Priče o Mudrom Ahikaru*. Autorica mu je priložila i nekoliko primjera tekstnih konkordancija iz *Petrisova* (1468.; 97r–99v) i *Derečkajeva zbornika* (1621.; 70r–72r) u odnosu prema ćirilicnomu *Libru od mnogijeh razloga* (1520.).

TOKIO: FILOLOŠKI FAKULTET
TOKIJSKOGA SVEUČILIŠTA,
18. ožujka 2015. godine

Nakon uvodnih pozdravnih obraćanja organizatorice *Simpozija* Keiko MITANI, moderator Fumiaki HATTORI najavio je izlaganje Aleksandra BOBROVA: *Древнейшая русская редакция Повести об Акуре Премудром – Najstarija ruska redakcija Pripovijesti o Akiru Premudrom*. Rekonstrukcija arhetipa najstarije ruske verzije teksta PAP moguća je, prema autoru, zahvaljujući uočenoj »genetskoj povezanosti svih pet rukopisnih zbornika« u kojima su sačuvani prijepisi PAP koji sadrže njezin cijeli ili djelomični tekst. To su: *Coll. OADR № 189 i Vahr № 427 s kraja 15. st.; Hl. № 246 (17. st.); MP iz Musin-Puškinova zbornika; Sol. Sb. № 46* (nestao oko 1920. g. pri zatvaranju Soloveckoga manastira). Analiza njihova sadržaja upućuje na zaključak o svojevrsnoj »cikličnosti književnoga okružja« PAP u njihovu sastavu – izboru »basnoslovnih pripovijesti« (N. M. Karamzin), uključujući i PAP – koji predstavlja rukopisnu tradiciju u či-

jem se kontekstu u Staroj Rusiji nalazilo i *Slovo o puku Igorovu*. Kiyoharu MIURA aktualizirao je potom komparativni pristup *K вопросу о совпадениях: »Повесть об Акире Премудром« и восточные сказания о сокрытых мудрых родителях – Uz pitanje podudarnosti: »Priča o Akiru Premudrom« i istočna skazanja o skrivenim mudrim roditeljima*. Podudarnosti nekih fabularnih elemenata priče o skrivenim mudrim roditeljima autor je uočio u PAP i još četiri modela istočnih skazanja. To su: *Zapisci pod uzglavljem* (2. pol. 10. st.) čuvane japanske srednjovjekovne književnice Sei Shonagon (966.–1025.); japanski zbornik budističkih skazanja *Kondzjaku-monogatari-sju* (1. pol. 12. st.); indijska sutra *Različite riznice* (poslije 2. st.; na kineski prevedena 472. g.), kao izvor skazanja iz zbornika *Kondzjaku*; japanske narodne bajke koje su, prema *Klasifikaciji internacionalnih narodnih bajki* Aarnea i Thompsona, srodne tipovima № 922 *The Shepherd Substituting for the Clergyman Answers the King's Questions* (*Pastir zamijenjen za svećenika odgovara na kraljeva pitanja ili Kralj i opat*) i № 981 *Wisdom of Hidden Old man Saves Kingdom* (*Mudrost skrivena starca spašava kraljevstvo*). Anica VLAŠIĆ-ANIĆ u svom je izlaganju *Библијске цитате в хорватскоглаголическом тексте Слово премудрости Акирове – Библијски цитати у хрватскоглагољском тексту Слово премудрости Акирове* izvijestila o rezultatima analize prototekstne citatnosti (starozavjetne *Mudrosne knjige*) u hrvat-

skoglagoljskoj PAP. Analiza je potvrdila intertekstualni suodnos s još dva književna, staroegipatska mudrosno-didaktička kanona-prototeksta, a to su: *Pouka nadstojnika Ptah-Hotepa* (oko 2450. pr. Kr.) i *Pouka za Amen-em-opeta* (7. ili 6. st. pr. Kr.; jedan od izvora *Mudrih izreka*). Tematski odabir komparativnih istraživanja Keiko MITANI bio je *Акуп премудрый между Slavia Orthodoxa и Slavia Latina: Южнославянские спуски текста »Слово Акура премудрог« – Akir Premudri između Slavia Orthodoxa и Slavia Latina: južnoslavenski prijepisi teksta »Slovo Akira Premudrog«*. Prema autorici, južnoslavenski prijepisi PAP – zahvaljujući prepisivačko-prevoditeljskim načelima lokalizacije koja se odvijala u rasponu od arhaične pa sve do suvremene jezične građe – omogućuju pretpostavku o svojevrsnoj »informacijskoj mreži« koja je na srednjovjekovnom Balkanu nadilazila religiozne granice *Slaviae Orthodoxae* i *Slaviae Latinae*. Program drugoga dijela *Simpozija* završen je raspravom kojom je s još nekoliko različitih aspekata razmotren, p(r)obuđen i produbljen interdisciplinarni znanstveni interes za tematski kompleks *Priče o Akiru Premudrom*.

ANICA VLAŠIĆ-ANIĆ